

ולכך כיון שבספור הגדה יש גנאי לישראל מה שהיו
 תחלה עבדים וכפופים לפרעה ולכך י"ל שהי' עיקר
 מלות סיפור הגדה שלא יתגאה האדם ביו"ט לומר
 שכחו ועזבם ידו עשה לו החיל הזה לכך נאטום לספר
 האריך היו מתחלה משועבדי' ושפלים ביד מצרי' ולא הי'
 בידם להליל א"ע וגוי שהקב"ה הילם ולכך כיון
 שבתחלת הסיפור מתחיל בגנות ישראל כדי להשפילם
 להיות נמוכי רוח לזאת אין ראון הקב"ה שיחברך
 הוא על ככה כיון שיש לישראל גנאי בסיפור הזה אין
 רטנו של הקב"ה שיהיו בניו מקוללין וסוף
 מתברך ולכך לא נתקן ברכה לפניו כיון שתחילתו הוא
 גנאי לישראל אך אחרי הסיפור שסוף הסיפור הוא
 בשבח לישראל לכך תקנו ברכה לאחריה ברכת אשר
 גאלנו וא"ש ודו"ק. ועוד נראה בטעמו כיון שביקר
 הסיפור י"מ בלילה הזה חלוי במלות מלה ומרור כמו
 שדרשו חז"ל בטבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש
 מלה ומרור מונחים לפניך וא"כ זה דומה לברכת לולב
 אף שיש בו ד' מינים אעפ"כ אין מבכרין רק על
 הלולב שהוא העיקר והגדול שבד' מינים כן במלות
 י"מ ומלות מלה ומרור כיון שאם אכל מלה ומרור
 ולא סיפר י"מ נ"כ יאל ואם סיפר י"מ בלא מלה
 ומרור לא יאל א"כ עיקר המלה בלילה הזה הוא
 המלה והמרור וי"מ טפל לה וא"כ כמו שבכל המלות
 אין מן הנידך לברך על כל פרטי המלות רק על
 השורש ועיקר המלה לדין לברך ולא על השאר כן
 נמי במלות מלה ומרור וי"מ הוי כן שביקר המלה
 הוא המלה והמרור וי"מ הוי כמכשירי המלה לומר
 טעם דברים הללו וכמו שאמר ר"ג כל שלא אמר ג'
 דברים הללו דהיינו טעמן לא י"ח לכך כיון שמבכרין
 על גוף המלה והמרור שוב א"ל לברך על י"מ שהוא
 רק טפל לזה ומכשירי מלה. וגם לפי דברי הרשב"א

הגדת זבח פסח – לר"א אברבנאל

גדול. הנה יש לנו אם כן בלילה הזה שני דברים מורים על ה"עבדות", והם:
 המצה והמרור, ושני דברים אחרים מורים על ה"חירות", והם: הטיבול
 וההסיבה. והוא דבר זר שנעשה בלילה אחת דברים הפכיים בהוראותם¹⁸.
 ולפי שעל פי שנים עדים יקום דבר¹⁹, הביא על ה"עבדות" שני העדים ההם,
 ועל ה"חירות" השנים האחרים, ולא זכר אכילת הפסח²⁰, לפי שאינה מורה

לא על ה"חירות" ולא על ה"שעבוד", ולא חיוב ארבעה כוסות כי גם העבדים
 פעמים ירבו בשתייה, כמאמר שלמה²¹: "תנו שכר לאובד ויין למרי נפש". הנה
 התבאר המאמר הזה והותרו הספיקות הנופלים עליו אשר בשער החמישי וששי.

זה דהיינו בעבור קיום המצות אלו. הרי עינינו רואות שמצות הש"י לא היה לספר היציאה והניסים בלבד רק לספר דרך טעם על מה שנצטוינו במצות מהש"י שהוא בעבור היציאה שהוציאנו, לזה הקפידו לסדר הסיפור על טעם המצוות. ולזה סדרו השאלות במצה ומרור כאמרם על בעבור זה שמצה ומרור מונחים לפניך, דמשמע שיאמר סיפור היציאה על טעם של המצוה של מצה ומרור. ונגד הב' שאלות הראשונות¹⁰ שהן מדאורייתא סידרו גם כן ב' שאלות אחרונות שהן מדרבנן, להורות כי אנחנו חייבים ליזהר בדרבנן כמו בדאורייתא, ונקטו שתי אלו¹¹ שהן בתחלת הסדר,

הגדת ליל שימורים – לבעל ערוך השלחן

ולענ"ד נראה ללא קאי כלל על יולא יד'
 חובתו בפסח ומלה ומרור אלא
 לעמן חובת הזכרת יליאת מלרים שכבר
 הקשו כמה גדולים מה זה היחוס בליל פסח
 והא קי"ל כבן זומא דמוכירין יליאת מלרים
 בלילות אס כן בכל ליל השנה הוה כן
 והתירוק פשוט דבלילי פסח לריך להזכיר
 באריכות דברים אכל גם זה אינו עובד
 דאס כן איזה שיעור יש לזה ואנחנו ברבט
 למעלה דהפרש הוא דבלילה הוה חייב
 לראות את עלמנו כאלו הוא ילא ממלרים
 וזה יסוד ההגדה וזה מאמר ר"ג כל שלא
 אמר שלשה דברים אלו בפסח לא ילא ידי
 חובת סיפור יליאת מלרים בלילה הוה ואלו
 הן פסח מלה ומרור שבהם מבואר השעבוד
 והגאולה והנס הנעשה לנו ובאמרנו זה
 נודה שגם אנחנו כאלו ילאנו ממלרים ולכן
 מסמוך התנא למאמרו של רבן גמליאל את
 המאמר בכל דור ודור חייב אדם לראות
 את עלמנו כאלו הוא ילא ממלרים וכו'
 ולדרכנו נאמר שכל זה הוא מדברי רבן
 גמליאל ועוד יתבאר בס"ד שהכוונה גם על
 גוף המלות :